

NOTAT 3

INTERVIEW

MED

MARTIN EGGERT HANSEN,
TEKNOLOGISK INSTITUT,
EVALUATOR AF MÅL 2-PROGRAMMET

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Socialfond

Indledning

Interviewet blev gennemført af Mikkel Toudal (MT) som telefoninterview den 1. december 2006 og varede ca. 1 time og 20 min.

Martin E. Hansen (MEH) var sammen med Jens Henrik Haar hovedforfatter på de to evalueringer af mål 2-programmet: Midtvejsevalueringen fra september 2003 og den opfølgende evaluering fra september 2005.

Interviewet blev gennemført på grundlag af de spørgsmål, der er gengivet nedenfor. Svarene er anført under de spørgsmål, hvor de blev fremført og ikke under de spørgsmål, hvor svarene logisk hører bedst hjemme. Det skyldes, at interviewereren stillede uddybende spørgsmål og således bevægede sig ind på emner fra andre spørgsmål.

Det følgende er MT's gengivelse af MEH's svar på grundlag af noter fra samtalen. MEH har efterfølgende gennemlæst, rettet og godkendt gengivelsen. Når der ikke er andet anført, stammer udsagnene fra MEH.

Rammerne for evalueringen

Spørgsmål 1: Hvad var de væsentligste begrænsninger for TI i forbindelse med evalueringerne?

MEH mente, at udfordringer var en mere korrekt betegnelse end begrænsninger, og han fremhævede følgende udfordringer som væsentlige:

1. Det var svært at afgrænse **strategien** (i ental) for mål 2-programmet. Evalueringen skal vurdere strategier's relevans mv., men da programmet og strategien eller rettere strategierne er meget brede og regionalt opdelt er det svært at arbejde med dem som en strategi. Samtidig er der stor spredning i projekterne. Problemet blev bl.a. løst ved, at man tog en overordnet synsvinkel, hvor man så på prioriteringen af støttemidler, som udtryk for den gennemførte strategi.
2. **Effekterne** viser sig på længere sigt, derfor var det især for midtvejsevalueringen svært at vurdere effekter.
3. **Kommissoriet** var meget omfattende og detaljeret, hvilket specificerede opgaven meget, men det gav omvendt også dispositionen af opgaven. Derfor kan man genfinde kommissoriets krav afspejlet direkte i evalueringen.
4. **Datagrundlaget** repræsenterede en særskilt udfordring, da man er afhængig af projekternes opgivelse af effekter i form af jobs mv. Samtidig må man erkende, at projekterne er de nærmeste til at vurdere effekterne. Man kunne have spurgt deltagere og brugere i projekterne for at få et sæt data, der kunne supplere projektledernes oplysninger.

Spørgsmål 2: Hvem interesserede sig (og hvor meget) for evalueringerne i forbindelse med deres tilblivelse?

Mål 2-systemet i form af embedsværket fra både Erhvervs- og Byggestyrelsen, de regionale administrationer og kommissionens repræsentant var meget aktive gennem styregruppen for evalueringen. I kraft af deres store indsigt udgjorde de aktive samarbejdspartnere under evalueringen, fx ved udpegning af projekter, der viser "best practice".

Aktørerne indgik i en saglig proces ved evalueringens tilblivelse. Fx gik en region nøje ind i, hvorfor evalueringen viste, at det var meget dyrt at skabe arbejdspladser i den pågældende region. Det resulterede i, at formuleringerne på dette punkt blev mere nuancerede og dermed mindre belastende for regionen.

Selvom aktørerne har påvirket evalueringen i en teknisk retning, så må man være opmærksom på, at evalueringen er et teknisk eller snarere indforstået område præget af særlige begreber.

Spørgsmål 3: I hvilken grad var der fokus på den regionale dimension i evalueringerne?

Generelt var der fokus på den regionale dimension og særligt i midtvejsrapporten, hvor der var delrapporter for de regionale programmer.

Programmets organisation og omgivelser

Spørgsmål 4: Hvordan spillede den komplekse organisation af mål 2-programmet ind på evalueringen?

MEH var lidt forbeholden overfor at betegne mål 2-programmet som komplekst. Han fremhævede dog, at det var kompliceret, at de to fonde på sin vis levede hvert deres liv med særskilte procedurer. Der var således bedre adgang til kvantitative oplysninger fra regionalfonden end fra socialfonden. Desuden havde det fælles jyske program været en noget konstrueret størrelse af arbejde med.

Spørgsmål 5: Er der væsentlige forskelle mellem evalueringers brug i socialfonden og regionalfonden?

Se ovenfor. Generelt har der ikke været meget reaktion fra socialfonden, hvor fokus nok i højere grad ligger på mål 3-programmet.

Spørgsmål 6: Hvordan vurderer TI den løbende opfølgning i programmerne?

Brugbart til overblik, men samtidig kastede de to evalueringer nyt lys på mål 2-programmet ved deres fokus på effekter.

Standarder og værdier i evalueringen

Spørgsmål 7: Hvordan blev de standarder fastlagt, der blev evalueret efter mht. effektivitet, "good practice" mv. ?

Generelt var standarderne givet i de indikatorer, der lå i programmet. På samme måde som programmet fastlagde de biefekter, der skulle behandles.

Projekter til "Good practice" blev fundet ved at se på økonomiske effekter, hvor det vigtigste er jobskabelse, sammen med andre "blødere" kriterier.

Brugen af evalueringen

Spørgsmål 8: Hvilke grupper så TI som de væsentligste målgrupper for evalueringerne?

Aktører der arbejder med erhvervsfremme. Primært embedsværket.

Spørgsmål 9: I hvilken grad kunne den strategiske brug af evalueringerne regionalt have været sat mere i fokus?

Der kunne være fulgt mere op på evalueringen med fx strategiseminarer i de enkelte regioner. Desuden kunne man måske have meldt mere løbende tilbage med nogle af evalueringens resultater. Man skal være opmærksom på, at mål 2 nogle steder primært tjener som en del af de midler, der skal realisere en regional strategi, der ikke kun er baseret på krav fra EU-systemet.

Spørgsmål 10: Forventer TI, at erfaringerne fra mål 2-programmet vil blive brugt i det fremtidige regionale udviklingsarbejde?

Da strukturfondsprogrammerne i den kommende periode er ændret væsentligt forventes det særligt at være erfaringerne med **brobygningsprojekter**, der kan bruges i den fremtidige regionale udviklingspolitik. Udkantsområderne skal i højere grad spille sammen med centerområderne.

Spørgsmål 11: Hvordan har anbefalinger i evalueringerne fungeret i forhold til målgrupperne? Anbefalingerne er generelt blevet vel modtaget.

Hvad kan gøres bedre?

Spørgsmål 12: Er der områder eller punkter, hvor TI ville gribe en sådan evaluering væsentlig anderledes an i dag?

For at supplere effektivvurdering ville man inddrage vurderinger fra projektdeltagere og brugere. Desuden kunne registerdata måske bruges, men da de typisk er et par år gamle kan de nok først bruges til ex-post-evalueringer.

Intet ønske om ændring af kommissorium.

Der kunne meldes tilbage med midlertidige resultater.

Der var for mange tabeller med kr. pr. job i midtvejsevalueringen, så den virkede meget systemorienteret.

Spørgsmål 13: Har TI sammenlignet evalueringerne med tilsvarende i de øvrige EU-lande?

Nej, og der havde ikke været kommunikation med Kommissionen bortset fra deres repræsentation i styregruppen. Evalueringen var blevet bedømt som acceptabel ved Kommissionens opfølgning.

Spørgsmål 14: Hvad er TI's generelle erfaringer med den ambitiøse brug af evalueringer inden for strukturfondene?

De bliver brugt af embedsværket og aktørerne i strukturfondssystemet. TI har primært fået erfaringer på det metodiske og organisatoriske. Efter den "tunge" mål 2-evaluering har MEH gennemført en evaluering af Leader+, hvor han i højere grad har stillet forslag til opdragsgiver vedrørende prioritering af evalueringsspørgsmålene.

Med hensyn til generel viden om regional udvikling har udbyttet været mere begrænset. Der er i hvert fald ikke kommet nogen patentløsninger på udkantsområdernes udviklingsproblemer, måske snarere en skepsis overfor ideen om, at erhvervsudviklingen kan spredes over hele Danmark, når udviklingen går mod centralisering.